

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ДЕТЕРМІНАНТИ МЕДИЧНОЇ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

*Чеховська Ірина Василівна
Державний податковий університет,
Навчально-науковий інститут права,
професор кафедри
цивільного права та процесу,
доктор юридичних наук, професор*

Бідність (від праслов'ян. bѣda — біда, горе) – це відсутність матеріальних і соціально-економічних благ, що забезпечують фізичні та соціальні потреби людини, необхідні для її повноцінного і здорового життя.

БІДНІСТЬ ВКЛЮЧАЄ РІЗНІ ФОРМИ ДЕПРИВАЦІЇ:

неможливість купувати необхідні товари і послуги;

недоступність медичного обслуговування та освіти;

недоступність чистої води та санітарних умов;

недостатній рівень фізичної безпеки;

відсутність можливостей для покращення якості життя та саморозвитку.

РІВЕНЬ ВВП НА ДУШУ НАСЕЛЕННЯ (\$) 2024 Р.

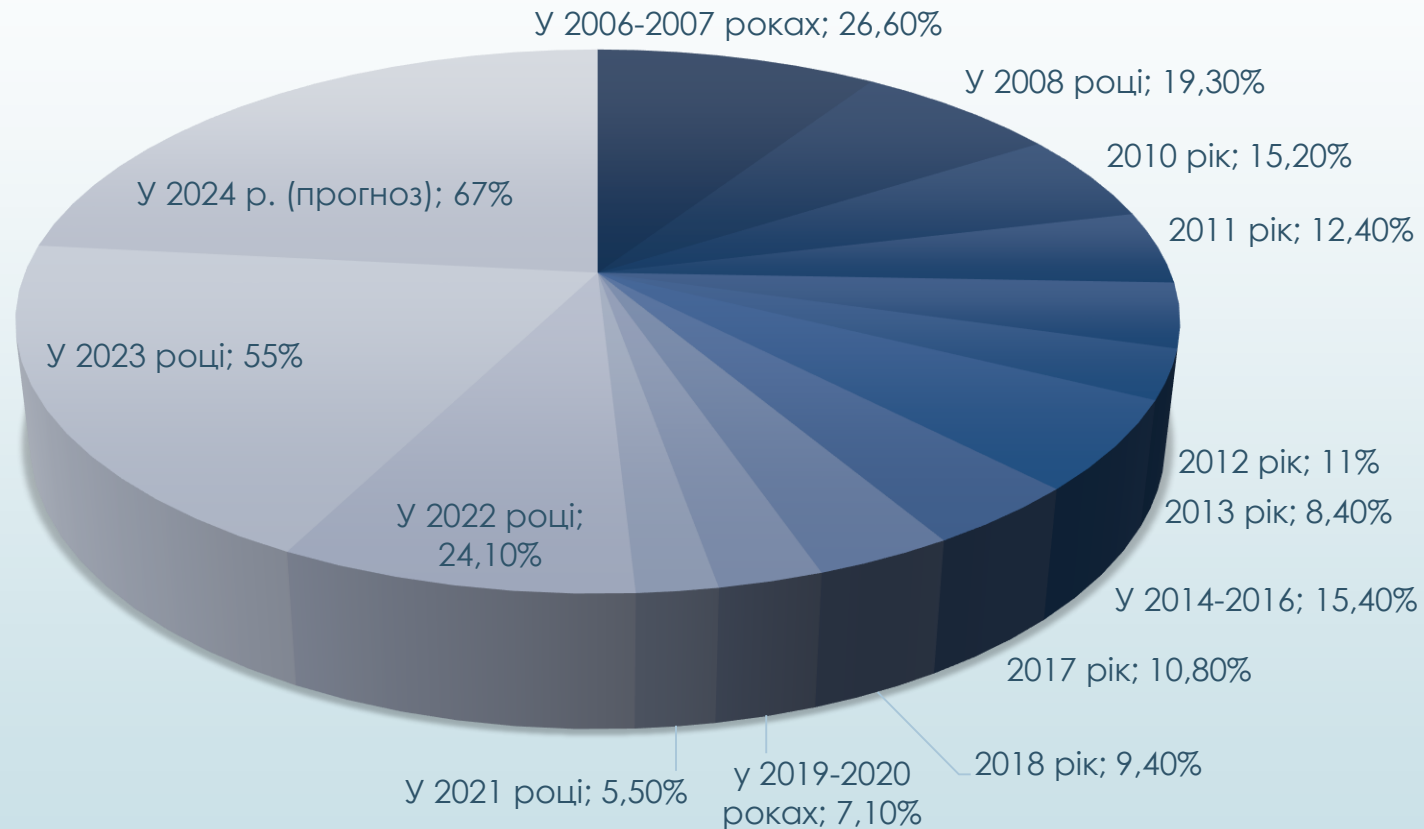
Німеччина – 52 730;
США – 81 630;
Франція – 43 780;
Італія – 38 330;
Бразилія – 11 350 [¹].

10 найбідніших країн Європи за рівнем ВВП на душу населення (в тис. дол.):

- Україна — 5,6;
- Косово — 6,3;
- Білорусь — 7,4;
- Молдова — 7,4;
- Північна Македонія — 7,6;
- Боснія та Герцеговина — 8,4;
- Албанія — 8,9;
- Сербія — 12,3;
- Чорногорія — 12,6;
- Болгарія — 17.

¹ Рейтинг 20 найбільших країн за ВВП у 2024 році. За матеріалами сайту *finance.liga.net*.
<http://pmguinfo.dp.ua/mir/8055-rejting-20-najbilshikh-krajin-za-vvp-u-2024-rotsi>

Рівень бідності в Україні за оцінкою Світового банку (2006-2024 рр) ²

■ У 2006-2007 роках	■ У 2008 році	■ 2010 рік	■ 2011 рік	■ 2012 рік
■ 2013 рік	■ У 2014-2016	■ 2017 рік	■ 2018 рік	■ у 2019-2020 роках
■ У 2021 році	■ У 2022 році	■ У 2023 році	■ У 2024 р. (прогноз)	

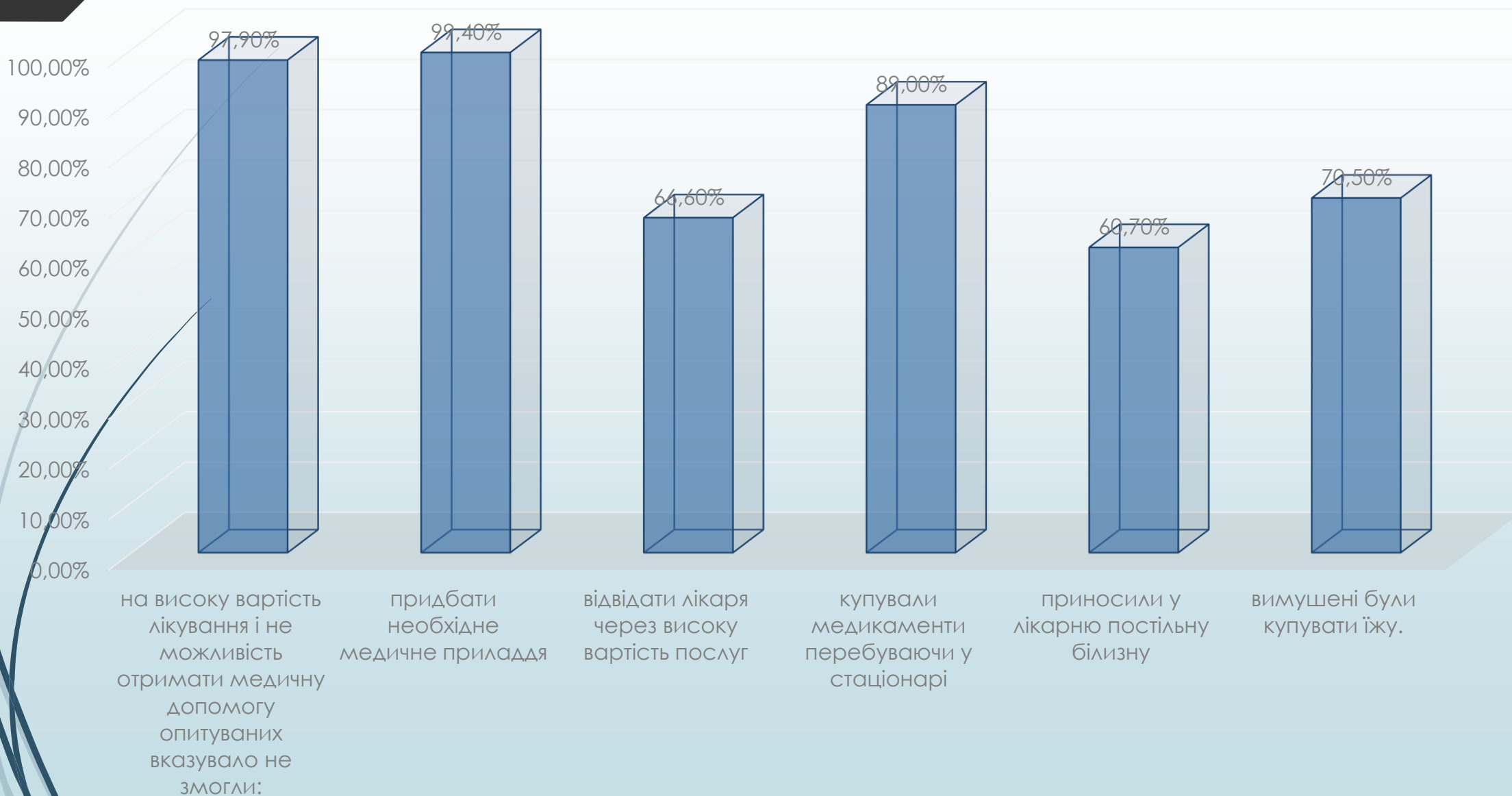
САМООЦІНКА НАСЕЛЕННЯМ СТАНУ ЗДОРОВ'Я ТА РІВНЯ ДОСТУПНОСТІ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

2015 р.

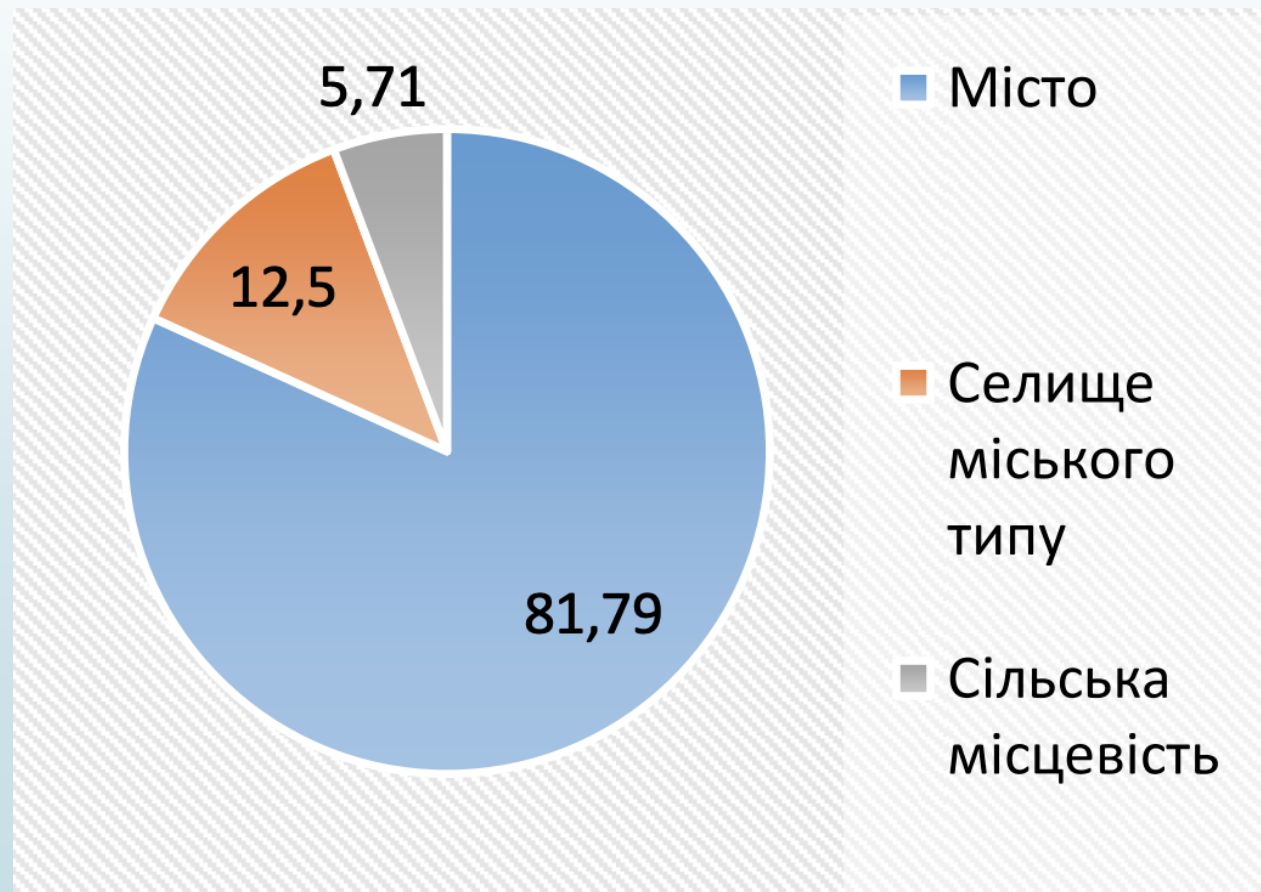
Через високу вартість лікування
Не змогли:

У 2021 році

**РОЗПОДІЛ МЕРЕЖІ АПТЕК ТА АПТЕЧНИХ ПУНКТІВ, ЩО
БЕРУТЬ УЧАСТЬ В УРЯДОВІЙ ПРОГРАМІ «ДОСТУПНІ ЛІКИ»,
ЗА МІСЦЕВІСТЮ ПРОЖИВАННЯ 2021 р.**

*Частка домогосподарств з дітьми, що потерпали
через недостатність коштів на оплату послуг та
відсутність медичних закладів
2021 р.*

ОЗНАКИ ДЕПРИВАЦІЇ

наявність у домогосподарства заборгованості з виплати іпотечного кредиту або орендних платежів, рахунків за комунальні платежі, платежів за придбання товарів та послуг на виплату або інших платежів за кредитами;

нездатність домогосподарства сплатити тижневу щорічну відпустку далеко від дому;

нездатність сплачувати за підтримання належної температури в житлі;

нездатність сплачувати за споживання страв з м'ясом, курятиною, рибою (або їх вегетаріанським еквівалентом) через день;

нездатність сплачувати неочікувані фінансові витрати за рахунок власних ресурсів (у розмірі законодавчо встановленого прожиткового мінімуму в розрахунку на місяць у середньому на одну особу);

нездатність дозволити собі мати телефон (у тому числі мобільний);

нездатність дозволити собі мати кольоровий телевізор;

нездатність дозволити собі мати пральну машину;

нездатність дозволити собі мати автомобіль.

Медична бідність включає різні форми депривації:

Неможливість відвідати лікаря через високу вартість медичних послуг; через брак медичного персоналу;

Неможливість купити необхідні медикаменти і медичне приладдя;
Неможливість пройти медичне обстеження;

Неможливість отримати лікувальні процедури;
Неможливість пройти лікування в стаціонарі;

Недоступність послуг екстреної (швидкої) допомоги;

Інфраструктурна недоступність медичних послуг через відсутність поблизу житла медичних установ (поліклініки, ФАП, амбулаторії, аптек).

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

- ✓ Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії подолання бідності» від 16.03.2016 р. № 161-р.
- ✓ Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я» від 30.11.2016 р. № 1013-р.
- ✓ Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України «Про затвердження Методики комплексної оцінки бідності» від 18.05.2017 р. № 827/403/507/113/232.
- ✓ Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 р. № 2168-VIII.

ЗАГАЛЬНІ

Детермінанти медичної бідності

Військовий стан;

Велика кількість внутрішньопереміщених осіб і руйнування інфраструктури.

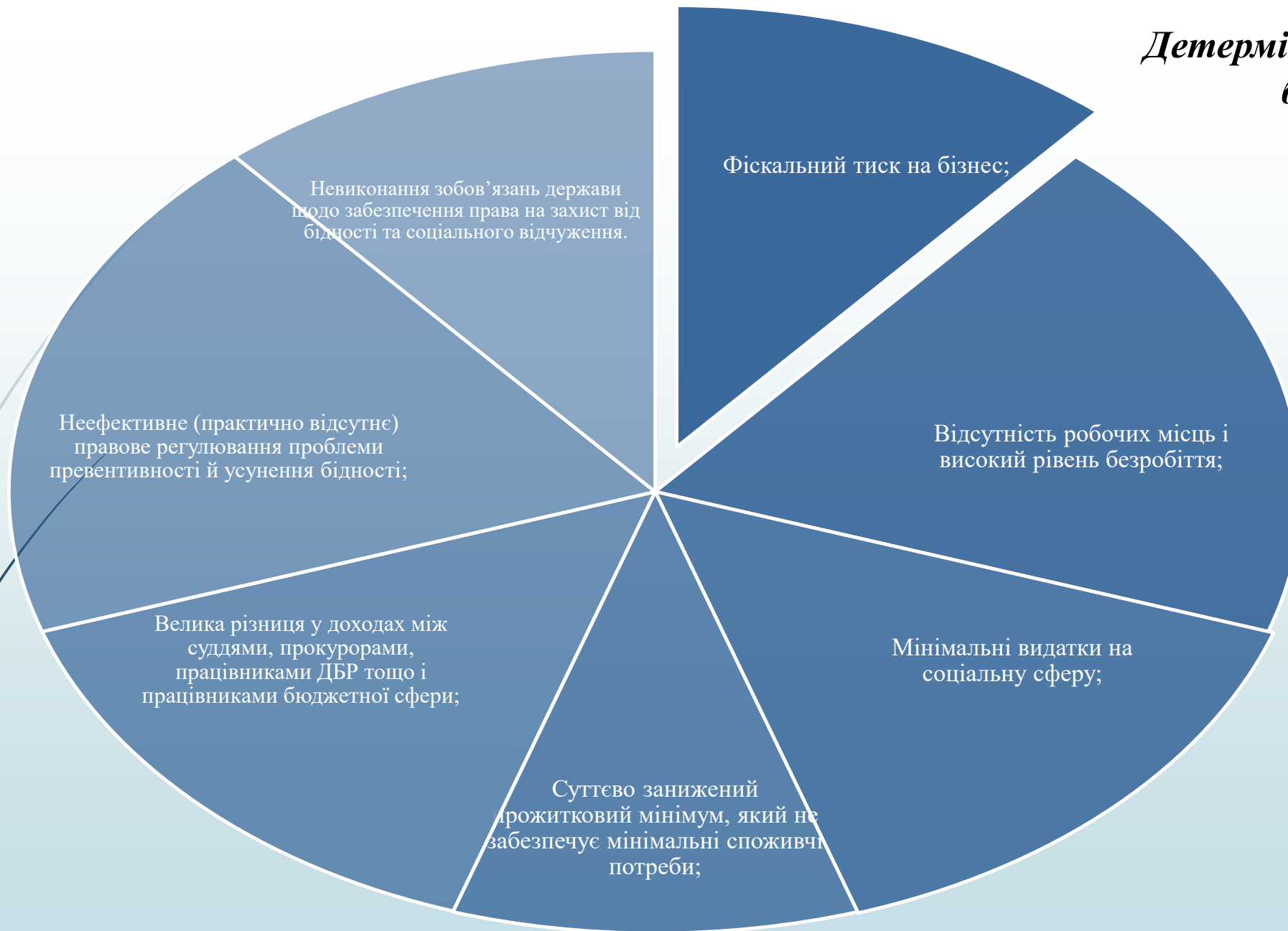
Стагнація економіки;

Інфляція;

Корупція;

Детермінанти медичної бідності

СПЕЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ МЕДИЧНОЇ БІДНОСТІ

Мінімальні державні видатки на фінансування галузі (недофінансування);

Відсутність моделі медичного страхування;

Інфраструктурна недоступність медичних закладів;

Незадовільний стан кадрового забезпечення галузі;

Брак обладнання у медичних закладах комунальної і державної форм власності;

Висока вартість медичних послуг і ліків;

Велика різниця у доступі до медичних послуг між містом і селом;

Недостатня кількість аптек і аптечних пунктів за програмою «Доступні ліки»;

Неефективний розподіл коштів між первинною медичною допомогою і вторинною на користь останньої, що знижує доступ до первинної медичної допомоги широких верств населення;

Суттєве недофінансування програм спрямованих на ранню діагностику і лікування соціально-небезпечних хвороб;

Неефективність соціального захисту окремих категорій сімей (багатодітних, неповних, з дітьми з інвалідністю).